

Звіт про ситуацію у сфері надання притулку за 2026 рік

Резюме звіту

Звіт про ситуацію у сфері надання притулку за 2026 рік

**Річний звіт про ситуацію у сфері надання
притулку в Європейському Союзі**

РЕЗЮМЕ ЗВІТУ

Червень 2026 року

© Агентство Європейського Союзу з питань надання притулку (EUAA, European Union Agency for Asylum), 2026

Ані Агентство Європейського Союзу з питань надання притулку (EUAA), ані будь-яка особа, що діє від імені EUAA, не несе відповідальності за використання інформації, що міститься в цій публікації.

Фото обкладинки: Getty Images /[Стефано Г'юді](#)

Люксембург: Відділ публікацій офіційних видань Європейського Союзу, 2026

PDF BZ-01-26-013-UK-N ISBN 978-92-9418-492-4 doi (цифровий ідентифікатор об'єкта): 10.2847/3197494

Відтворення дозволено за умови повідомлення про джерело. Для будь-якого використання або відтворення фотографій чи інших матеріалів, на які не розповсюджується авторське право EUAA, необхідно отримати дозвіл безпосередньо від власників авторських прав.

Передмова

Другий рік поспіль кількість заяв про надання міжнародного захисту в країнах ЄС+ зменшилася і склала загалом 0,8 мільйона. Це стало наслідком низки факторів, зокрема політичних подій у ключових країнах походження, таких як Сирія, а також європейської співпраці з країнами-партнерами, що призвело до зменшення міграційних потоків по маршрутах до Європи. Паралельно із цим країни ЄС+ та інші держави продовжували надавати тимчасовий захист приблизно 4,5 мільйона переміщених осіб з України, причому на деякі країни припадала найбільша частка, а також тривали ініціативи щодо пошуку довгострокових рішень, спрямованих на те, щоб полегшити остаточне припинення дії тимчасового захисту в березні 2027 року.

Спільним завданням для всіх країн ЄС+ у 2025 році була підготовка до введення в дію Пакту про міграцію та притулок із червня 2026 року. Національні плани реалізації та національні стратегії слугували компасом для реформ, які незабаром приведуть у рух оновлену систему надання притулку в Європі.

Але країни були не одні в цьому процесі. Європейська комісія спільно з агентствами ЄС надала рекомендації та підтримку. Наше агентство сприяло цим зусиллям у рамках спеціальної програми «Пакт», яка дала низку конкретних результатів. Європейське агентство з питань притулку (EUA) надавало оперативну підтримку країнам на місцях, проводило навчання фахівців у сфері надання притулку, зокрема через свою акредитовану Академію EUA, розробляло методичні матеріали для допомоги практикам у застосуванні узгоджених процедур та готувало ситуаційні аналізи для формування політик.

Дійсно, з огляду на зміни ситуації, наприклад, у Сирії, Агентство ЄС з питань надання притулку (EUA) оперативно збило інформацію щодо політики та практики країн ЄС+ та інших держав щодо сирійських заявників, а дослідження інформації про країну походження (COI) дозволило отримати якісні дані про події в цій країні. Надавши огляд стану впровадження концепції «безпечних країн» у країнах ЄС+, Європейське агентство з питань надання притулку також сприяло законодавчому процесу щодо затвердження загальноєвропейського переліку безпечних країн походження та переглянутої концепції «безпечної третьої країни».

Немає сумнівів, що червень 2026 року — це не остаточний кінець, а перехід до нового етапу розвитку (СЄСП) Загальноєвропейської системи надання притулку (CEAS). На цьому етапі, можливо, доведеться багато вчитися на практиці. Це буде процес, у рамках якого зворотний зв'язок, отриманий у результаті практичного застосування нових правил, стане основою для внесення змін на оперативному та стратегічному рівнях. Протягом усього процесу наше Агентство продовжуватиме надавати підтримку країнам та ділитися своїм досвідом задля ефективного функціонування Загальноєвропейської системи надання притулку (CEAS).

Ніна Грегорі
Виконавчий директор Агентства
Європейського Союзу з питань надання притулку

Зміст

Передмова	4
Вступ	7
1. Основні події у сфері надання притулку в Європейському Союзі у 2025 році	8
2. Управління доступом до міжнародного захисту	10
3. Ініціативи щодо спрощення та гармонізації процедур надання притулку	11
4. Прийом заявників на міжнародний захист	12
5. Відповідальність за звернення за міжнародним захистом	13
6. Гармонізований підхід до переселення та гуманітарного приймання	15
7. Права бенефіціарів міжнародного захисту на інклюзію та інтеграцію	15
Блок 1. Тимчасовий захист переміщених осіб з України	17
8. Правові гарантії для дітей та заявників з особливими потребами	18
Прикінцеві зауваження	20

Вступ

Резюме Звіту про ситуацію у сфері надання притулку за 2026 рік: У Щорічному звіті про ситуацію у сфері надання притулку в Європейському Союзі підсумовуються ключові події у сфері міжнародного захисту, які представлені в основному звіті. Резюме доступне **31 мовою**, зокрема всіма мовами ЄС, а також албанською, арабською, македонською, російською, сербською, турецькою та українською мовами.

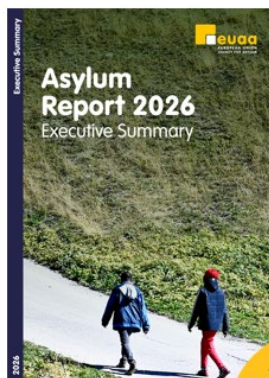
З інформацією, наведеною в основному звіті, можна ознайомитися в різних зручних для користувача додаткових джерелах:

- **Національна база даних розвитку у сфері надання притулку**, містить законодавчі, інституційні та політичні розробки, описані у звіті. Оновлення можна шукати за країною, темою, роком і типом розвитку. Інформація також узагальнена й подається в таблиці за країною та тематичною сферою в PDF-документі.
- У звіті представлено добірку юриспруденційних розробок на основі **бази даних прецедентного права EUAA**. За допомогою гіперпосилання в тексті читачі можуть перейти до конкретного випадку в базі даних.
- Джерела, використані для підготовки *Звіту про ситуацію у сфері надання притулку*, наведені в списку використаних джерел наприкінці звіту. Вони також доступні в Базі даних з міжнародного захисту в Європі (DIP), у розділі **Джерела**, з функціями пошуку та експорту.

Для отримання оновленої інформації про діяльність EUAA та підтримку країн-членів, дивіться інфографіку: <https://www.euaa.europa.eu/asylum-report-2026/section-10-euaa-support-2025>

Основні події по країнах, дивіться в оглядах по країнах: <https://www.euaa.europa.eu/asylum-report-2026/country-overviews>

Additional resources to the Asylum Report 2026

Translations
in all EU
languages
and 7 non-EU
languages

Click on **Database on International Protection in Europe** to consult sources on asylum

1. Основні події у сфері надання притулку в Європейському Союзі у 2025 році

У 2025 році Європа пережила рік перехідного періоду, час реструктуризації, а також час розробки стратегій та інвестицій у модернізацію європейської системи надання притулку та управління міграцією на тлі помітного зменшення кількості заяв про надання міжнародного захисту. Впровадження Пакту про міграцію та притулок було в центрі уваги європейських політиків, які прагнули досягти конкретних результатів якомога швидше. Ініціативи були спрямовані на підвищення ефективності процедур надання притулку, усунення тиску на зовнішніх кордонах та підвищення ефективності повернення. Національні плани реалізації стали дороговказом для втілення Пакту в життя, а Європейська комісія надала експертну підтримку та фінансові ресурси, а відповідні агентства ЄС — допомогу державам-членам ЄС, щоб забезпечити готовність їхніх національних систем надання притулку та прийому біженців до червня 2026 року.

З метою якнайшвидшого впровадження окремих положень Регламенту про процедури надання притулку (APR) Європейська комісія у квітні та травні 2025 року представила дві пропозиції щодо понять «безпечні країни», підготовлений для ЄС список безпечних країн походження та нові правила для сприяння впровадженню поняття «безпечні треті країни». Перша пропозиція була спрямована на дострокове впровадження положень Регламенту про процедури надання притулку (APR), згідно з якими заяви про надання міжнародного захисту від громадян країн, рівень визнання яких у ЄС становить 20 % або менше, можуть розглядатися в рамках прискореної процедури або прикордонної процедури. У пропозиції також зазначалося, що безпечні країни походження та безпечні треті країни можуть визначатися з урахуванням певних винятків.

Друга пропозиція стосувалася застосування концепції безпечної третьої країни. Вона мало на меті прискорити процедури надання притулку та зменшити тиск на системи надання притулку, зберігаючи при цьому правові гарантії для заявників. Запропоновані зміни скасували вимогу про обов'язкову наявність у заявника зв'язку з безпечною третьою країною; транзит через безпечну третю країну було визнано достатнім зв'язком між заявником та цією країною; також було передбачено можливість застосування цієї концепції навіть за відсутності зв'язку з безпечною країною або транзиту через неї, якщо із цією метою укладено угоду або досягнуто відповідної домовленості з третьою країною.

У лютому 2026 року Європейський парламент схвалив нові правила, а Рада офіційно переглянула концепцію «безпечної третьої країни» та затвердила перший загальноєвропейський перелік безпечних країн походження, до якого увійшли Бангладеш, Колумбія, Єгипет, Індія, Косово,¹ Марокко та Туніс.

З метою доповнення законодавчої бази Пакту в березні 2025 року Європейська комісія запропонувала модернізувати європейську політику щодо повернення мігрантів за допомогою нової Спільної європейської системи повернення. [Регламент](#) передбачає

¹ Це визначення не впливає на позиції щодо статусу та відповідає резолюції 1244 Ради Безпеки ООН від 1999 року та висновку Міжнародного Суду щодо проголошення незалежності Косово.

запровадження в державах-членах єдиних процедур для прийняття рішень про повернення та єдиного Європейського наказу про повернення, що сприятиме уніфікації, прозорості та координації.

У листопаді 2025 року Європейська комісія розпочала перший щорічний цикл управління міграцією, який включає:

- Європейський щорічний звіт про питання надання притулку та міграції (EAAMR), який містить огляд ситуації у сфері надання притулку та міграції в ЄС;
- рішення Європейської комісії, що визначають рівень міграційного навантаження на держави-члени; а також
- Пропозицію Європейської комісії щодо створення фонду солідарності для задоволення потреб держав-членів, які перебувають у скрутному становищі.

Згідно з доповіддю EAAMR, що охоплює період із липня 2024 року по червень 2025 року, міграційна ситуація в ЄС покращилася, проте залишаються такі проблеми, як постійний тиск із боку нелегальних мігрантів, несанкціоноване переміщення всередині ЄС, а також використання міграції як засобу тиску з боку Росії та Білорусі.

На підставі аналізу ситуації, наведеного у звіті, Європейська комісія дійшла висновку, що Кіпр, Греція, Італія та Іспанія перебувають «під міграційним тиском» і мають право на доступ до Фонду солідарності ЄС після набрання чинності Пактом у червні 2026 року. Ще одну групу країн, до якої увійшли Бельгія, Болгарія, Хорватія, Німеччина, Естонія, Фінляндія, Франція, Ірландія, Латвія, Литва, Нідерланди та Польща, було визначено як такі, що перебувають «під загрозою міграційного тиску». Нарешті, Австрія, Болгарія, Хорватія, Чехія, Естонія та Польща були визначені як «країни, що стикаються зі значним міграційним навантаженням» через сукупний тиск, що накопичився за останні 5 років. У Рішенні Ради про створення щорічного фонду солідарності потреби на 2026 рік визначено в розмірі 21 000 випадків переселення або фінансових внесків на загальну суму 420 млн євро, а реалізація розпочнеться з 12 червня 2026 року.

З метою визначення політичних цілей ЄС у сфері надання притулку та міграції на найближчі роки в січні 2026 року Європейська комісія представила Європейську стратегію управління питаннями надання притулку та міграції. Ця стратегія слугує орієнтиром для досягнення трьох основних цілей: запобігання нелегальній міграції, захисту людей, які втікають від війни та переслідувань, а також залучення талановитих фахівців до ЄС.

Що стосується зовнішнього виміру міграційної політики та політики надання притулку, ЄС продовжував застосовувати комплексний підхід до управління міграцією, координуючи свої дії з різними зацікавленими сторонами. Серед ініціатив — усунення першопричин міграції; надання допомоги країнам-партнерам у зміцненні їхнього потенціалу у сфері управління кордонами та боротьби з мережами контрабандистів; сприяння розробці заходів щодо захисту переміщених осіб у різних частинах світу; а також створення безпечних і легальних шляхів до Європи як альтернативи нелегальній міграції. Окрім співпраці, що ґрунтується на позитивних стимулах, ЄС передбачив можливість позбавлення пільг у виняткових випадках, коли чинні домовленості використовуються таким чином, що створюють серйозні проблеми у сфері міграції та безпеки. З цією метою набув чинності новий нормативний акт, який передбачає оновлений механізм призупинення видачі віз.

2. Управління доступом до міжнародного захисту

У 2025 році кількість заяв про надання притулку, поданих у країнах ЄС+, скоротилася другий рік поспіль і склала 822 000 (див. рис. 1). Це на п'яту частину менше, ніж у 2024 році, і є найнижчим показником з 2021 року. Німеччина залишилася основною країною-реципієнтом (163 000 заяв), хоча й на значно нижчому рівні, ніж у 2024 році (зменшення майже на третину); за нею йдуть Франція (152 000), Іспанія (143 000) та Італія (134 000).

Якщо розглядати кількість заяв про надання притулку в співвідношенні до чисельності населення, то в середньому в країнах ЄС+ подавалося близько 1 800 заяв на 1 мільйон жителів. У Греції та на Кіпрі було зафіксовано найбільшу кількість заявників на отримання притулку на 1 мільйон жителів (відповідно 5 900 та 4 500). За ними з деяким відставанням йшли Іспанія, Бельгія та Швейцарія (приблизно по 2 900 у кожній).

У 2025 році заявки надходили переважно від представників обмеженої кількості національностей. П'ять найбільших груп становили громадяни Афганістану (14 % від загальної кількості заяв), Венесуели (11 %), Сирії (5 %), Бангладеш (4 %) та Туреччини (4 %).

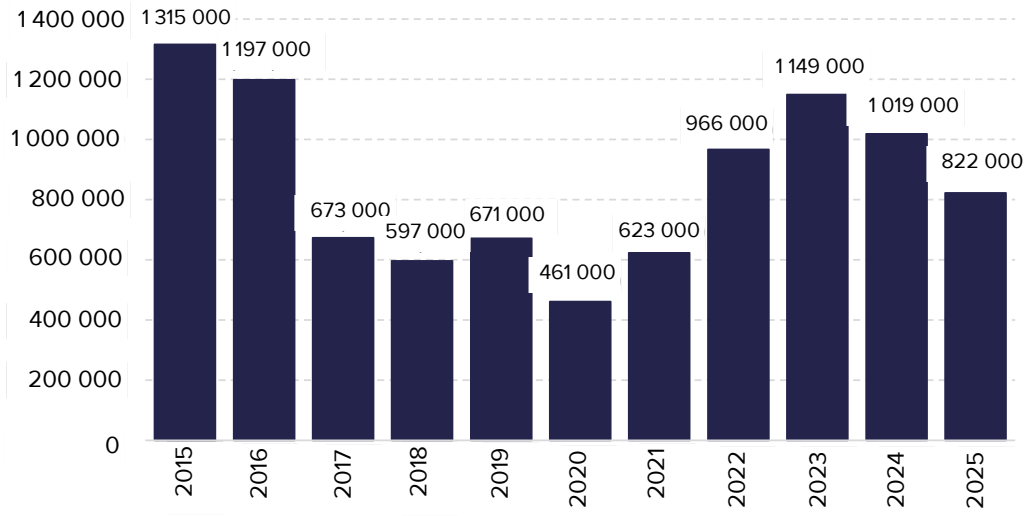
Кількість повторних заяв зростає на 39 % порівняно з 2024 роком, досягнувши рекордного рівня. У 2025 році на них припадало 15 % усіх заяв про надання притулку, що є найвищим показником за всю історію спостережень. Це цілком ймовірно можна пов'язати з рішенням Суду справедливості ЄС (CJEU), ухваленим у жовтні 2024 року, у якому було визнано, що стать та громадянство є достатніми підставами для того, щоб афганські жінки піддавалися ризику переслідувань, що спричинило різке зростання кількості повторних заяв від громадян Афганістану.

У 2025 році на громадян країн із низьким рівнем визнання припадала дедалі більша частка заяв про надання притулку, що становила понад половину від загальної кількості заяв. Відповідно до правил Пакту, починаючи із червня 2026 року, за певних обставин, визначених у статті 43(1) Регламенту процедури надання притулку (APR), громадяни країн із низьким рівнем визнання (нижче 20 %) підлягатимуть обов'язковій прикордонній процедурі.

Протягом року країни ЄС+ працювали з Європейською Комісією та агентствами ЄС над модернізацією ІТ-потужності на кордонах, включаючи забезпечення технічного, операційного та адміністративного ресурсу для функціонування нової системи Євродак (Eurodac). З метою забезпечення безперебійного та злагодженого функціонування процедур попереднього відбору, прикордонної процедури надання притулку та прикордонної процедури повернення національні органи влади продовжували законодавчу роботу та практичну підготовку, зокрема шляхом будівництва необхідних об'єктів, забезпечення достатніх потужностей, розробки інструкцій та практичних інструментів, а також проведення навчання фахівців, які будуть впроваджувати нові процедури.

Рис. 1. Кількість заяв про надання міжнародного захисту в країнах ЄС+, 2015-2025

Джерело: Дані EUAA EPS станом на 3 лютого 2026 року.

У відповідь на неоднозначні міграційні виклики та проблеми безпеки на зовнішніх кордонах країни ЄС+ продовжували зосереджувати увагу на управлінні кордонами та дотримувалися більш суворих режимів охорони, що інколи ставило під загрозу реальний доступ на територію та можливість проходження процедури надання притулку для осіб, які можуть потребувати захисту. Такі заходи часто піддавалися ретельній перевірці з боку міжнародних організацій та організацій громадянського суспільства, а також судових органів, які розглядали повідомлення про випадки жорстокого поводження, ймовірні випадки примусового повернення та повернення без судового розгляду, а також заходи, вжиті національними органами влади проти організацій громадянського суспільства, що здійснюють пошуково-рятувальні операції.

3. Ініціативи щодо спрощення та гармонізації процедур надання притулку

У сфері процедур надання притулку діяльність країн ЄС+ зосереджувалася на трьох основних напрямках: скороченні кількості справ, що очікують на вирішення; виділенні ресурсів для забезпечення практичного впровадження нових правил; а також навчанні персоналу новим положенням. Крім того, Європейська комісія надала фінансову підтримку (зокрема, у рамках Інструменту технічної підтримки (TSI)),

Агентство ЄС з питань надання притулку (EUAA) надало технічну підтримку, а країни ЄС+ співпрацювали на двосторонній основі з метою обміну досвідом. Відповідно до вимог Пакту, вони також виділили значні ресурси для розробки національних планів дій на випадок надзвичайних ситуацій для різних сценаріїв, що включають індикатори та порогові значення для активації та деактивації конкретних заходів реагування.

Заходи з розбудови потенціалу були адаптовані до специфічних умов у сфері надання притулку та прийому біженців у кожній країні. Деякі країни продовжували

зосереджувати увагу на організаційних змінах, наборі персоналу та навчальних заходах, спрямованих на підвищення кваліфікації. Декілька органів із питань надання притулку продовжували переглядати або вдосконалювати внутрішні процедури, а також оновлювати шаблони та проекти рішень із метою підвищення ефективності своїх процесів прийняття рішень. З метою забезпечення якісного та оперативного прийняття рішень країни ЄС+ та інші держави оновили свої національні стратегії з урахуванням змін, що відбулися в країнах походження. Проте нестабільна ситуація в деяких країнах походження вплинула на розгляд справ, і інколи органи з питань надання притулку призупиняли розгляд справ громадян певних країн походження.

У 2025 році країни ЄС+ ухвалили майже 874 000 рішень першої інстанції, що є найбільшим показником із 2017 року. Таке зростання було зумовлене різким збільшенням кількості відмов, переважно громадянам країн із низьким рівнем визнання (20 % або менше). Найбільше рішень було прийнято в Німеччині, далі йдуть Франція та Іспанія. Кількість справ, що перебувають на розгляді в судах першої інстанції, зменшилася з 986 000 у 2024 році до 863 000 у 2025 році (приблизно на 13 %). Хоча деякі країни ЄС+ активізували прийняття рішень у першій інстанції, зниження кількості справ, що очікують розгляду, було скоріше результатом меншої кількості поданих заявок. Попри зменшення кількості справ, що перебувають на розгляді в судах першої інстанції, загальне збільшення кількості апеляцій свідчило про стабільне та високе навантаження на суди всіх рівнів.

Оскільки Європейська комісія наголошує на важливості співпраці із судовими органами та їхнього зміцнення з метою підготовки до запуску механізмів Пакту, низка країн ЄС+ вклала кошти в розширення потенціалу судів другої та вищих інстанцій.

4. Прийом заявників на міжнародний захист

Країни ЄС+ та інші держави працювали над імплементацією Директиви про умови прийому 2024 року (RCD) у національне законодавство до кінцевого терміну 12 червня 2026 року, а також над адаптацією до інших нормативних актів, що впливають на сферу прийому, таких як Регламент про управління питаннями притулку та міграції (AMMR) та Регламент про процедури надання притулку (APR). Керуючись своїми національними планами реалізації, країни ЄС+ скоригували умови прийому біженців та усунули прогалини в потужностях для їх прийому, зокрема щодо заявників, які проходять процедуру на кордоні. Відповідно, багатьом країнам довелося створити центри для перевірки та розміщення заявників, які проходять прикордонні процедури. Оперативні потреби також сприяли змінам у системах управління справами та ІТ-системах. Перший цикл щорічного управління міграцією сприяв підвищенню якості даних про системи прийому біженців у країнах ЄС+ та інших державах.

Зменшення кількості заяв про надання притулку призвело до зниження навантаження на системи прийому в декількох країнах, які в результаті скоротили свої потужності з прийому біженців. Натомість деякі країни, де системи прийому мігрантів продовжували перебувати під тиском, зберегли або збільшили свої потужності. У знаковій справі щодо

приймальних потужностей Суд справедливості ЄС постановив, що держава-член не може посылатися на непередбачуваний і неминучий приплив заявників, щоб ухилитися від своїх зобов'язань за законодавством ЄС щодо забезпечення базових потреб осіб, які шукають притулку, підкресливши необхідність наявності резервних потужностей для прийняття потенційних потоків заявників.

Країни ЄС+ вже давно стикаються з наслідками вторинних переміщень. Деякі з них продовжили реалізацію або започаткували нові ініціативи з метою вирішення цієї проблеми, наприклад, шляхом внесення змін до умов прийому відповідно до статті 21 RCD (2024) та статті 18 AMMR. Ці положення передбачають, що заявники, яких було повідомлено про рішення щодо переведення до відповідальної держави-члена, більше не мають права на умови прийому, проте зберігають право на рівень життя, що відповідає законодавству ЄС.

5. Відповідальність за звернення за міжнародним захистом

Загалом у 2025 році в країнах ЄС+ та інших державах було здійснено 18 000 трансферів за Дублінською процедурою, що відповідає показникам 2024 року (див. рис. 2). Це був другий за величиною показник із 2019 року, але він значно поступався допандемічним рівням. На процес переведення осіб за Дублінською процедурою й надалі значною мірою впливало навантаження на системи прийому біженців у деяких країнах ЄС+ та інших державах. Хоча національні суди здебільшого підтвердили передачу, однією з основних причин скасування рішень національних органів влади були сучасні докази серйозних проблем у доступі до умов прийому матеріалів у відповідальній державі.

Країни ЄС+ та інші держави зосередилися на переході від застосування Регламенту Дублін III до нового Регламенту Євродак (Eurodac) та Регламенту про управління притулком та міграцією (AMMR). Протягом року було з'ясовано низку правових та практичних неоднозначностей, проте деякі питання залишалися невирішеними аж до офіційного ухвалення 19 грудня 2025 року Імплементативного рішення про створення щорічного Фонду солідарності на 2026 рік. Хоча деякі національні органи влади вирішили дочекатися роз'яснень, а потім розробити більш детальний план реалізації, більшість адміністративних органів почали планувати свої дії, виходячи з різних сценаріїв.

Дублінські підрозділи докладають спільних зусиль для ліквідації накопичених затримок, щоб максимально уникнути одночасного застосування старих і нових правил після набрання чинності Пактом. Однак нестача персоналу в Дублінських підрозділах залишалася постійною проблемою. Крім того, для багатьох співробітників Дублінських підрозділів було непросто одночасно займатися поточними справами та проходити навчання. Декілька органів влади наголосили, що зацікавлені сторони, які не входять до складу Дублінських підрозділів, також потребують цільового навчання, щоб вони могли усвідомити нові правила та, наприклад, правильно інформувати заявників про процедуру.

Рис. 2. Кількість здійснених перевезень у загальній кількості прийнятих запитів за програмою «Дублін», 2025 рік

Джерело: Дані EUAA EPS станом на 3 лютого 2026 року.

Основним викликом для країн ЄС+ у процесі переходу стала адаптація ІТ-систем, включаючи переналаштування систем управління випадками для включення нових форм, шаблонів та робочих процесів. У низці країн ІТ-проекти, пов'язані із впровадженням систем Євродак (Eurodac) та АММР, є частиною ширшої програми цифровізації.

За попередніми даними Системи раннього попередження та готовності (EPS) Європейського агентства з питань надання притулку (EUA), у 2025 році було прийнято 120 000 рішень у відповідь на запити, надіслані за Дублінською системою. Це на 24 % менше, ніж у 2024 році, і є найнижчим показником з 2021 року. Це зниження свідчить про зменшення кількості вторинних переміщень, коли особи, які шукають притулку, переїжджають із першої країни прибуття до іншої з метою подання нової заяви, і відповідає загальному зменшенню кількості заяв про надання притулку.

6. Гармонізований підхід до переселення та гуманітарного приймання

У 2025 році політичні, оперативні та фінансові обмеження стримували розвиток подій у сфері переселення та прийому біженців із гуманітарних міркувань. До факторів, що перешкоджали переселенню біженців, належали:

- питання, пов'язані з імплементацією положень Пакту на технічному рівні, такі як зберігання та передача даних з використанням процесів, які відповідають Регламенту Євродак (Eurodac) ;
- нестабільна безпекова та політична ситуація на Близькому Сході, що створювало труднощі на оперативному рівні; та
- постійне навантаження на деякі системи прийому в країнах ЄС+, що обмежувало їхню здатність приймати переселених біженців.

Як наслідок, із загальної кількості 61 000 зобов'язань, взятих на себе 14 країнами в рамках Програми ЄС з переселення та гуманітарного прийому на 2024–2025 роки, у 2025 році до країн ЄС+ прибуло лише близько 10 000 біженців, на додаток до майже 14 000 у 2024 році. Після того як протягом 10 років сирійці були найчисельнішою групою переселенців, у 2025 році перше місце посіли афганці (2 900 осіб), за ними йшли сирійці (1 800), конголезці (ДР) (1 600) та суданці (1 400).

У грудні 2025 року Рада затвердила перший дворічний план Союзу щодо переселення та гуманітарного прийому на 2026–2027 роки. Дев'ять країн подали свої зобов'язання щодо надання загалом 10 430 місць, з яких 8 330 припадає на переселення та 2 100 — на прийом з гуманітарних міркувань. Значне скорочення національних зобов'язань стало наслідком загального зменшення обсягів прийому на рівні ЄС.

7. Права бенефіціарів міжнародного захисту на інклюзію та інтеграцію

Зміст захисту – це права, на які бенефіціари тієї чи іншої форми захисту мають право в країні притулку, а також пов'язані з ними обов'язки. Захист надається, коли заявники отримують позитивне рішення про надання статусу біженця або додаткового захисту (також звані статусами, гармонізованими з ЄС). Коефіцієнт визнання – це кількість позитивних результатів у відсотках від загальної кількості рішень по заявах про міжнародний захист. Хоча національні форми захисту надають статус захисту громадянам третіх країн, ті статуси, які не гармонізовані в країнах ЄС+, не враховуються в коефіцієнті визнання.

У 2025 році рівень визнання права на міжнародний захист значно знизився — з 42 % у 2024 році до 29 %. Цей спад, ймовірно, був пов'язаний — принаймні частково — із

призупиненням розгляду заяв сирійських заявників, на яких припадала значна частка позитивних рішень протягом останніх років. Крім того, близько 56 % рішень було прийнято щодо громадян країн із низьким рівнем визнання. Із 69 категорій громадянства, щодо яких у 2025 році було прийнято щонайменше 1 000 рішень, у 42 випадках рівень визнання становив менше ніж 20%.

Громадяни Туреччини, Венесуели, Бангладеш та Колумбії (у порядку спадання) отримали третину всіх відмов. Проте венесуельцям і колумбійцям часто надавали національну форму захисту або змінювали їхній тип проживання. Рівень визнання був високим серед громадян країн, що перебувають у стані гострого або високого конфлікту, і становив від 70 % до 90 % для заявників із Судану, Малі, Гаїті, України та М'янми/Бірма (у порядку спадання).

Країни ЄС+ продовжували обмежувати приїзд осіб у рамках програми возз'єднання сімей, щоб зменшити навантаження на системи надання притулку та прийому біженців, а іноді й на національні та муніципальні системи соціального забезпечення. Останніми роками УВКБ ООН, інші міжнародні організації, аналітичні центри, наукові кола та організації громадянського суспільства неодноразово попереджали про можливий негативний вплив більш суворих правил щодо возз'єднання сімей на інтеграцію осіб, які користуються міжнародним захистом.

Країни ЄС+ продовжували приділяти особливу увагу інтеграції бенефіціарів, впроваджуючи нові стратегії та заходи щодо доступу до ринку праці та освіти. Попри ці ініціативи, особи, які користуються міжнародним захистом, як і раніше стикалися з перешкодами в країнах ЄС+ під час вивчення мови, вступу до навчальних закладів або пошуку роботи, а проблеми з доступом до житла й надалі негативно позначалися на перспективах їхньої інтеграції. Організації громадянського суспільства продовжували відігравати ключову роль в ефективній інтеграції бенефіціарів, надаючи з цією метою цілий спектр послуг.

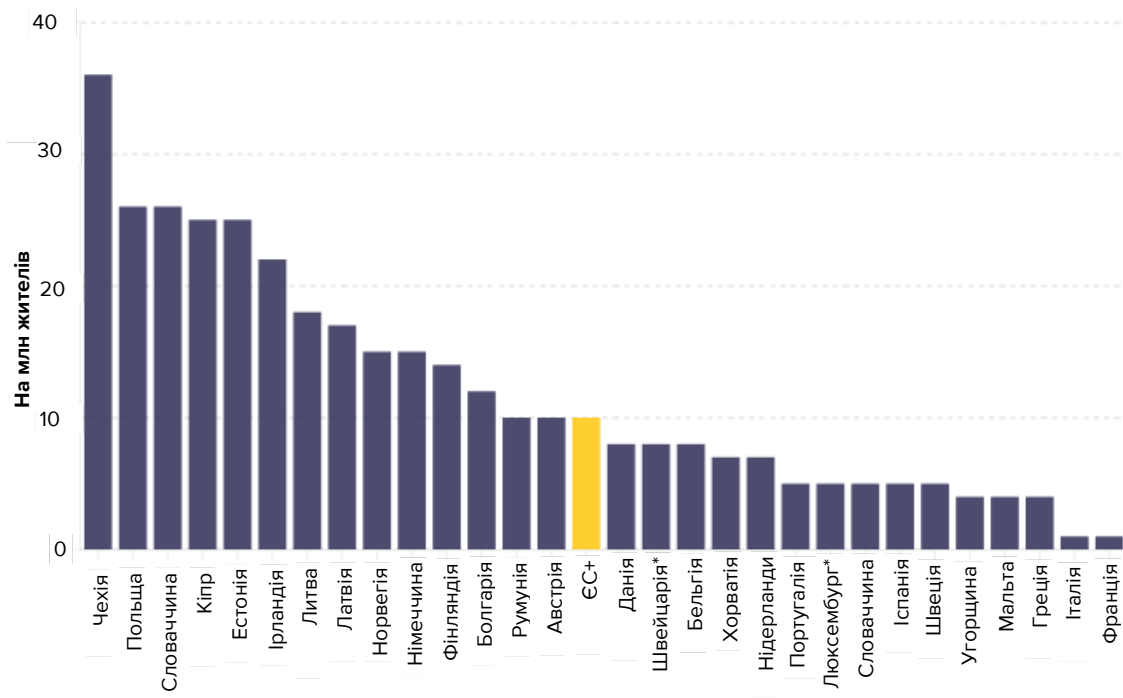

Блок 1. Тимчасовий захист переміщених осіб з України

Наприкінці 2025 року приблизно 4,5 мільйона осіб перебували під тимчасовим захистом у країнах ЄС+. Ця цифра залишається відносно стабільною з початку 2023 року і продовжує робити значний внесок у загальну кількість людей у Європі, які потребують захисту. З огляду на чисельність населення, Чехія, Польща та Словаччина прийняли найбільшу кількість переміщених осіб з України на душу населення (див. рис. 3).

Рис. 3. Кількість осіб під тимчасовим захистом на 1 мільйон населення за країнами, що приймають, грудень 2025 року

Примітка: * = Дані, витягнуті до лютого 2026 року

Джерело: Чисельність населення: Євростат (DEMO_GIND) від 5 лютого 2026 року. Бенефіціари тимчасового захисту: Витяг з Eurostat (MIGR_ASYTPSM) від 10 лютого 2026 року.

На четвертий рік після російського вторгнення країни ЄС+ продовжували переорієнтовувати свою політику на довгострокові рішення, зокрема надаючи можливості для переходу на альтернативний національний дозвіл на проживання. Паралельно із цим вони продовжують сприяти інтеграції на багатьох рівнях, зокрема на ринку праці та в галузі освіти. «Центри єдності», створені в низці країн ЄС+ та інших держав, надають допомогу в працевлаштуванні, організовують мовні курси, проводять консультації для учасників програм, а в деяких випадках — сприяють добровільному поверненню.

Розвиток судової практики як на національному рівні, так і на рівні ЄС дозволив ще чіткіше визначити взаємозв'язок між процедурами тимчасового захисту та процедурами міжнародного захисту.

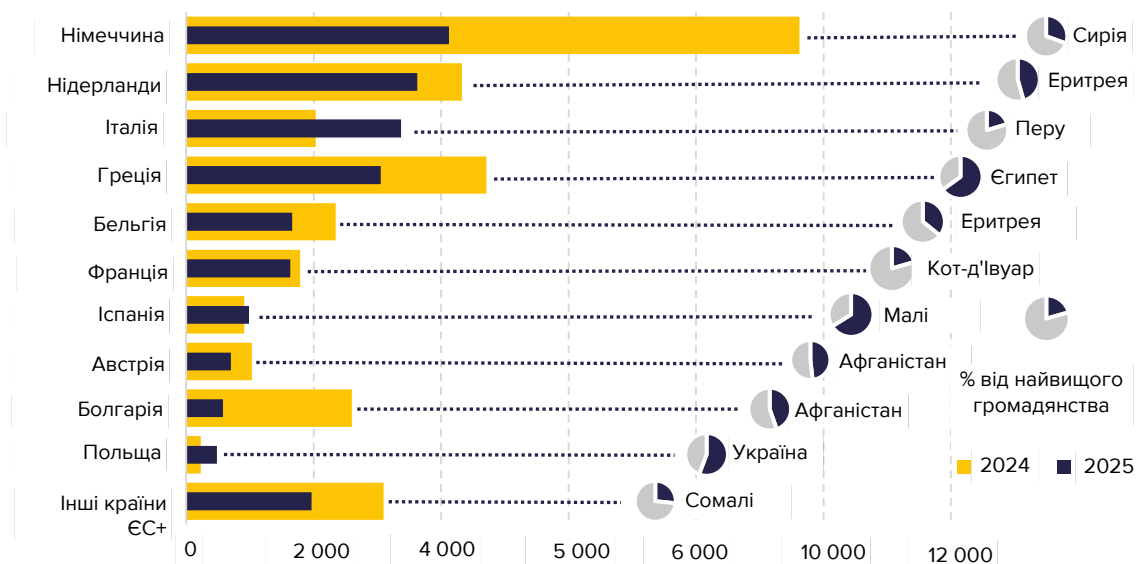
8. Правові гарантії для дітей та заявників з особливими потребами

З метою посилення заходів захисту осіб з особливими потребами Пакт передбачає заходи щодо їхнього оперативнішого виявлення та надання підтримки для задоволення їхніх потреб у процедурних питаннях та під час прийому. Головним завданням для країн ЄС+ залишається впровадження цих гарантій на практиці. З метою розширення потенціалу в цій сфері у 2025 році державні органи провели навчання для різних зацікавлених сторін та вдосконалили інформаційні системи, щоби полегшити співпрацю між різними фахівцями, залученими до цього процесу.

У 2025 році було подано 22 000 заяв про надання притулку від осіб, які заявляли, що є неповнолітніми без супроводу дорослих, що приблизно на третину менше, ніж у 2024 році, і є найнижчим показником з 2020 року. Попри найбільше абсолютне скорочення, Німеччина, як і раніше, отримала найбільшу кількість заяв (4 100), що становить майже п'яту частину від загальної кількості (див. рис. 4). За Німеччиною йшли Нідерланди (3 600), Італія (3 400) та Греція (3 100). Більше половини всіх заяв про надання притулку, поданих неповнолітніми без супроводу у 2025 році, припадало на представників п'яти національностей, а саме: афганців (2 800), еритрейців (2 400), єгиптян (2 300), сомалійців (2 300) та сирійців (2 100 — найменша кількість за всю історію спостережень).

Рис. 4. Топ-10 країн ЄС+, які отримують заяви від неповнолітніх без супроводу дорослих, у 2025 році порівняно з 2024 роком, та частка заяв, поданих основним громадянством неповнолітніх без супроводу дорослих, 2025 рік

Джерело: Дані EUAA EPS станом на 3 лютого 2026 року.

Органи з питань надання притулку продовжували переглядати своє законодавство та політику з метою впровадження мультидисциплінарної оцінки віку, як того вимагає APR та відповідно до [практичного посібника](#) Європейського агентства з питань надання притулку (EUAA), опублікованого у 2025 році. Декілька країн ЄС+ та інших держав зіткнулися з проблемою нестачі опікунів, яких можна було б призначити для догляду та підтримки дітей без супроводу дорослих. Фінансований ЄС проєкт GuardianXChange продовжував сприяти зміцненню системи опіки в чотирьох країнах-учасницях із ЄС+ та інших держав, а саме в Бельгії, Польщі, Португалії та Словенії.

З огляду на те, що переглянута Директива ЄС про боротьбу з торгівлею людьми має бути імplementована до липня 2026 року, держави-члени ЄС реалізували низку проєктів та навчальних заходів, спрямованих на запобігання торгівлі людьми та покращення виявлення жертв. З моменту оприлюднення пропозицій щодо Пакту низка зацікавлених сторін висловила занепокоєння щодо можливого негативного впливу цих змін на заявників з особливими потребами на всіх етапах процедури надання притулку. Оскільки законодавчий процес триває на національному рівні, ці занепокоєння часто знову впливали в національному контексті у вигляді коментарів до законопроєктів.

Попри зусилля, спрямовані на покращення підтримки заявників з особливими потребами під час прийому, у кількох країнах ЄС+ та інших державах повідомлялося про неналежні умови та недостатню підтримку, наприклад, через брак ресурсів або прогалини та затримки у фінансуванні. Продовжували лунати занепокоєння щодо утримання під вартою осіб з особливими потребами, особливо дітей; ці випадки фіксувалися в судових рішеннях та висвітлювалися міжнародними організаціями та організаціями громадянського суспільства. У кількох судових справах також було проаналізовано особливі потреби та вразливі групи в контексті передачі та повернення осіб відповідно до Дублінського регламенту.

Прикінцеві зауваження

Минулий рік ознаменувався інтенсивною підготовкою до введення в дію Пакту про міграцію та притулок до червня 2026 року. Як Європейське агентство з питань надання притулку (EUAA), так і національні органи влади вклали значні ресурси в створення основи для нової системи управління європейською системою захисту.

З цією метою країни ЄС+ здійснили значні фінансові асигнування та прискорили процедури закупівель, щоб гарантувати, що система Євродак (Eurodac) запрацює вчасно. У рамках заходів із набору персоналу, що проводилися протягом останніх років, національні органи з питань надання притулку зосередилися на скороченні кількості справ, що перебувають на розгляді, щоб максимально уникнути паралельного застосування різних законодавчих баз після червня 2026 року. Декілька країн вклали кошти у створення багатофункціональних центрів, де в одному місці можуть проводитися перевірка, прикордонні процедури надання притулку та прикордонні процедури повернення.

Агентство ЄС з питань надання притулку (EUAA) підтримувало країни ЄС+ у цих зусиллях, здійснюючи різноманітні заходи. Агентство розробило рекомендації та інструменти щодо нових процедур, оновило наявні посібники та провело навчання для фахівців національних адміністрацій щодо положень Пакту. У 12 країнах Агентство надало пряму оперативну підтримку. А на рівні ЄС Агентство аналізувало останні події та оперативно надавало оперативну інформацію, щоб допомогти Європейській комісії координувати заходи реагування та забезпечити кращу поінформованість національних політиків.

Проведення цих підготовчих заходів дещо полегшилося завдяки тому, що у 2025 році кількість заявок скоротилася до 822 000, що є найнижчим показником із 2021 року. Це дозволило національним органам влади спрямувати більше ресурсів на створення нових робочих процесів, стандартних операційних процедур та шаблонів, а також на апробацію цих нових підходів у національному контексті.

У 2026 році набрання Пактом чинності продемонструє практичну цінність цих інвестицій. З моменту його ухвалення зацікавлені сторони наголошують, що ефективність Пакту оцінюватиметься за його здатністю створити стійкі системи надання притулку та прийому біженців, здатні адаптуватися до стрімких змін у світі. 2026 рік виведе на перший план практичну значущість та наслідки реформи Загальноєвропейської системи надання притулку (CEAS). Це дозволить, наприклад, з'ясувати, наскільки реформа сприятиме справедливому розподілу навантаження між державами-членами.

Нові механізми будуть випробувані в екстрених ситуаціях, при цьому система має залишатися гнучкою, щоб реагувати на зміни на глобальному, європейському та національному рівнях. Зміни в політичній, безпековій та економічній сферах, а також міжнародні кризи та війни вплинули на доступність гуманітарного фінансування та механізми вирішення проблем переміщення населення у всьому світі. Потреби в захисті, що виникають унаслідок конфліктів, як-от війни в Ірані та Україні, ймовірно, зростатимуть, тоді як обсяги фінансування на глобальному рівні скорочуються.

В умовах складних глобальних взаємозалежностей Європа активно співпрацює з третіми країнами та налагоджує з ними партнерські відносини з метою зміцнення потенціалу для забезпечення ефективного захисту та вирішення проблем нелегальної

міграції. Зміцнення потенціалу країн-партнерів у сфері управління міграцією з повним дотриманням основних прав людини може сприяти розширенню глобального простору захисту.

На європейському рівні перша Європейська стратегія з надання притулку та міграції встановлює напрямки політики на наступні 5 років. З огляду на особливу увагу до посилення прикордонного контролю, суворих правил щодо запобігання зловживанням системами надання притулку, а також швидкого й ефективного повернення, це може призвести до подальшого зменшення кількості заяв у країнах ЄС+. Зміни до Регламенту про процедуру надання притулку, що стосуються поняття «безпечної країни», а також просування нового Регламенту про повернення можуть стати стримувальним фактором для нових прибулих осіб. Однак на практиці це може також обмежити доступ до міжнародного захисту для тих, хто його потребує.

На національному рівні практичне виконання Пакту та заходи з підвищення його ефективності перебуватимуть під пильним наглядом. Це, ймовірно, передбачатиме проведення попередньої перевірки, ухвалення рішень про відмову в прийомі заявникам, які проїжджали транзитом через третю країну й могли б звернутися там за ефективним захистом, а також впровадження деяких із запропонованих цифрових рішень для підвищення ефективності розгляду заяв. У міру впровадження Пакту національні органи влади будуть вдосконалювати свої системи з урахуванням першого практичного досвіду. У 2026 році слід очікувати звернень щодо юридичного роз'яснення, а в наступні роки їхня кількість, ймовірно, зростатиме на рівні національних судів, Європейського суду з прав людини та Суду справедливості ЄС.

Події в ширшому контексті управління міграцією — як-от рішення іспанського уряду, що передбачає надзвичайну легалізацію громадян третіх країн із метою їхньої інтеграції, — також вплинуть на навантаження на національні органи з питань надання притулку і, відповідно, на реалізацію Пакту. Що стосується майбутнього 4,5 мільйона українців, зареєстрованих відповідно до Директиви про тимчасовий захист, то низка країн почала розробляти механізми переходу від тимчасового захисту до іншого виду дозволу на проживання, відкриваючи нові перспективи для подальшого перебування в ЄС+. Ця тенденція, ймовірно, стане ще більш помітною у 2026 році, оскільки наближається кінець терміну дії продовження режиму тимчасового захисту, який закінчується у березні 2027 року.

На цьому фоні країнам ЄС+ потрібна актуальна фактична інформація, щоб своєчасно коригувати свої процеси. Європейське агентство з питань надання притулку (EUAA) відіграє тут ключову роль завдяки своїм розширеним можливостям з оцінки оперативної ситуації та мережам співпраці, які слугують платформою для обміну передовим досвідом та вирішення проблем. Агентство активно підтримувало країни ЄС+ у 2025 році під час перехідного періоду впровадження Пакту і готове у 2026 році та в подальшому надавати пряму підтримку та підтримувати конструктивний діалог з метою створення більш ефективних умов захисту в Європі. Оскільки зацікавлені сторони змушені орієнтуватися в складних заходах Пакту та швидко мінливих політичних реаліях, інформація та взаємодія стають ще більш важливими для майбутнього Загальноєвропейської системи надання притулку (CEAS) (CEAS).

Звіт про ситуацію у сфері надання притулку за 2026 рік: Резюме звіту

Як авторитетне джерело інформації про міжнародний захист у Європі, Звіт про ситуацію у сфері надання притулку за 2026 рік надає повний огляд ключових подій у сфері надання притулку у 2025 році. Резюме звіту представляє скорочену версію основного звіту.

Агентство Європейського Союзу з питань надання притулку (EUAA) збирає інформацію про всі аспекти Загальноєвропейської системи надання притулку (CEAS). Із цією метою у звіті окреслено основні тенденції в політиці, практиці та законодавстві, пов'язаних із міжнародним захистом, та представлено ключові показники за звітний 2025 рік. Приклади прецедентного права показані для інтерпретації європейського та національного законодавства в контексті надання притулку країнами ЄС на основі *acquis* (нормативно-правової бази ЄС на момент вступу нової країни-члена).

Звіт про ситуацію у сфері надання притулку за 2026 рік спирається на інформацію із широкого кола джерел, зокрема погляду національних органів влади, інституцій ЄС, міжнародних організацій, організацій громадянського суспільства та наукових кіл, щоби включити різноманітні перспективи. Звіт, що охоплює період із 1 січня по 31 грудня 2025 року, слугує орієнтиром для оцінки останніх подій у сфері міжнародного захисту в Європі.